

Usnesení Nejvyššího soudu ČSR ze dne 28.08.1981, sp. zn. 9 Co 137/81, ECLI:CZ:NS:1981:9.CO.137.1981.1

Číslo: 38/1984

Právní věta: Pro posouzení otázky, zda zdravotní stav družky důchodce, který žádá o zvýšení důchodu podle ustanovení § 42 odst. 2 zákona č. 121/1975 Sb., /1/ jí umožňuje zvýšit si životní úroveň vlastní prací (§ 42 odst. 4 zákona č. 121/1975 Sb. a § 27 odst. 3 písm. f/ vyhlášky č. 128/1975 Sb.), je potřebný posudek příslušné posudkové komise sociálního zabezpečení (§ 107 zákona č. 121/1975 Sb. i § 9 písm. b/ a § 11 odst. 2 zákona č. 129/1975 Sb. ve znění vyhlášeném pod č. 32/1983 Sb. /2/

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 28.08.1981

Spisová značka: 9 Co 137/81

Číslo rozhodnutí: 38

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Důchod, Sociální zabezpečení

Předpisy: 121/1975 Sb. § 9 písm. b)
§ 107 128/1975 Sb. § 27 odst. 3 písm. f)
§ 11 odst. 2
§ 42 odst. 2
§ 42 odst. 4

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 38/1984 sb. rozh.

Pro posouzení otázky, zda zdravotní stav družky důchodce, který žádá o zvýšení důchodu podle ustanovení § 42 odst. 2 zákona č. 121/1975 Sb., /1/ jí umožňuje zvýšit si životní úroveň vlastní prací (§ 42 odst. 4 zákona č. 121/1975 Sb. a § 27 odst. 3 písm. f/ vyhlášky č. 128/1975 Sb.), je potřebný posudek příslušné posudkové komise sociálního zabezpečení (§ 107 zákona č. 121/1975 Sb. i § 9 písm. b/ a § 11 odst. 2 zákona č. 129/1975 Sb. ve znění vyhlášeném pod č. 32/1983 Sb. /2/

(Usnesení Nejvyššího soudu ČSR z 28. 8. 1981, [9 Co 137/81](#))

Rozhodnutím Úřadu důchodového zabezpečení v Praze z 15. 11. 1978 byl upraven invalidní důchod navrhovatele na částku 1100 Kčs měsíčně podle ustanovení § 42 odst. 2 zákona č. 121/1975 Sb. jako

jediný zdroj příjmu, na který je odkázána také družka navrhovatele M. Š. Rozhodnutím z 5. 3. 1979 byl potom od 4. 3. 1979 invalidní důchod navrhovatele upraven na původní výši 620 Kčs měsíčně s odůvodněním, že podle zprávy ošetřujícího lékaře je družka navrhovatele schopna pracovního zařazení.

Navrhovatel v opravném prostředku proti tomuto rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení uvedl, že splňuje i nadále podmínky pro zvýšení důchodu jako jediného zdroje jeho příjmu, protože jeho družka není ze zdravotních důvodů schopna pracovat. Navrhl, aby její zdravotní stav byl přešetřen příslušnou posudkovou komisí sociálního zabezpečení.

Krajský soud v Praze uvedené rozhodnutí Úřadu důchodového zabezpečení v Praze potvrdil, když ze zprávy obvodního lékaře zjistil, že družka navrhovatele se sice léčí na degenerativní změny páteře a kolenních kloubů, že toto onemocnění se občas zhoršuje a vyvolává omezení hybnosti, avšak ve zprávě nebyla zmínka o tom, že by družka navrhovatele nebyla schopna soustavného zaměstnání.

K odvolání navrhovatele Nejvyšší soud ČSR zrušil usnesení soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 42 odst. 2 zákona č. 121/1975 Sb. /3/ je-li na starobní nebo invalidní důchod, který nedosahuje částky 1100 Kčs měsíčně (ve znění zákonného opatření č. 76/1979 Sb. pak částky 1330 Kčs), odkázán též rodinný příslušník důchodce, o němž to stanoví prováděcí předpisy, důchod se zvyšuje na tuto částku. Vyhláška č. 128/1975, /4/ kterou se provádí zákon č. 121/1975 Sb., považuje za rodinného příslušníka důchodce také jeho družku, pokud žije s důchodcem ve společné domácnosti aspoň tři měsíce a nemá vlastní důchod. Předpokladem pro zvýšení důchodu jako jediného zdroje příjmu důchodce je podmínka, že důchodce nebo jeho rodinný příslušník si nemohou pro stáří, zdravotní stav nebo jiné vážné důvody zvýšit životní úroveň vlastní prací (§ 42 odst. 4 zákona č. 121/1975 Sb.).

Z dokazování provedeného soudem prvního stupně v této věci je patrné, že soud prvního stupně zjišťoval, zda zdravotní stav družky navrhovatele vylučuje možnost jejího zaměstnání. Posudková komise sociálního zabezpečení příslušného KNV však nevyhověla žádosti soudu prvního stupně o provedení odborného lékařského posudku o pracovní schopnosti družky navrhovatele s tím, že tato družka neuplatnila žádost o uznání invalidity a že proto k posouzení jejího zdravotního stavu se vyjadřuje pouze státní zdravotní správa. Obvodní lékař ve své zprávě konstatoval jen lékařský nález, pracovní schopnost družky navrhovatele neposoudil a k možnosti zaměstnání se nevyjádřil. Nelze proto jen z tohoto nálezu posoudit, zda družka navrhovatele je vzhledem k svému zdravotnímu stavu schopna si zvýšit životní úroveň vlastní prací.

Podle ustanovení § 11 odst. 2 zákona č. 129/1975 Sb. podává posudková komise sociálního zabezpečení krajského národního výboru posudky v soudním řízení ve věcech důchodového zabezpečení. Je nepochybné, že v daném případě o takové řízení jde. Měla proto příslušná posudková komise sociálního zabezpečení posoudit pracovní schopnost družky navrhovatele, neboť z citovaného ustanovení nevyplývá, že by taková komise byla povolána jen k podávání posudků o zdravotním stavu žadatelů o důchod podmíněný zdravotním stavem; její příslušnost je vymezena uvedeným zákonným ustanovením na všechny posudky potřebné v soudním řízení ve věcech důchodového zabezpečení. Protože v řízení před soudem prvního stupně takový posudek proveden nebyl, zůstala neobjasněna rozhodná otázka pro posouzení toho, zda družka navrhovatele je schopna si zvýšit životní úroveň vlastní prací.

Bylo proto rozhodnutí soudu prvního stupně zrušeno a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení, aby v

uvedeném smyslu dokazování doplnil a ve věci znovu rozhodl. Pro úplnost je třeba dodat, že Úřad důchodového zabezpečení v Praze v této věci neprávem zpětně snížil invalidní důchod navrhovatele od 4. 3. 1979, když o snížení rozhodl 5. 3. 1979 (§ 62 odst. 1, věta druhá, zákona č. 121/1975 Sb.).

1) ve znění vyhlášeném pod č. 30/1983 Sb.

2) v SSR zákona č. 132/1975 Sb. (ve znění vyhlášeném pod č. 36/1983 Sb.).

3) Znění tohoto zákona se změnami a doplňky bylo vyhlášeno pod č. 30/1983 Sb.; další změny byly provedeny zákony č. 116/1983 Sb. a č. 56/1984 Sb.

4) Tato vyhláška byla doplněna nebo změněna vyhláškami č. 81/1979 Sb., č. 108/1979 Sb., č. 164/1979 Sb., č. 15/1982 Sb., č. 78/1982 Sb., č. 141/1983 Sb., č. 144/1983 Sb. a č. 73/1984 Sb.